

2009D40192

Verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft een aantal fracties vragen en opmerkingen aan de minister van LNV over de Landbouwraad van 7 september 2009 en de informele Landbouw- en Visserijraad van 14 en 15 september 2009.

voorzitter van de commissie,
Atsma

griffier voor dit verslag,
Peen

Inhoudsopgave

Inleiding	p. 1
Landbouwraad 7 september 2009	p. 1-9
• Zuivelmarkt	
• High Level Group Food Industry	
• Handelsnormen pluimveevlees	
• Transport levende dieren	
• Diervoedermarkt	
Informeel Landbouw- en Visserijraad 14 en 15 september	p. 9-10
Overig	p. 10-11

Inleiding

De leden van de VVD fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de geannoteerde agenda van de Landbouwraad van 7 september 2009 en van de informele landbouw- & Visserijraad van 14 en 15 september.

De leden van de fractie van de ChristenUnie hebben met belangstelling uw inzet gelezen voor de aanstaande landbouw- en visserijraden.

Landbouwraad 7 september 2009

Zuivelmarkt

Ofschoon de huidige financieel-economische crisis zware gevolgen heeft voor vele land- en tuinbouwbedrijven zijn de leden van CDA-fractie van mening dat vastgehouden dient te worden aan het Health check akkoord. De CDA-fractie steunt ook uw inzet in Brussel volgende week, met één belangrijke kanttekening bij haar positie over de tijdelijke verruiming van de regels voor staatssteun. Naar mening van de leden van de CDA-fractie mag het «level playing field» binnen de EU niet verstoord worden. Daarom moet toepassing van de verruiming van de staatsteun aan boeren naar 15 000 euro, in alle EU-lidstaten gelijk zijn. De leden van de CDA-fractie vragen om specifieke aandacht voor de conclusie dat de Europese zuivelmarktketen niet efficiënt functioneert. De leden van de CDA-fractie hebben al eerder aangegeven een beter inzicht in de prijsopbouw door de keten heen te willen, hoe de prijzen in de verschillende schakels zich tot elkaar verhouden, en de invloed van steeds sterkere prijsschommelingen. De leden van de CDA-fractie stellen zich vragen bij de huidige uitwerking van de EU-mededingingswetgeving ook hier zou gekeken dienen te worden naar de impact van fusie op de gehele interne Europese markt. Graag uw reactie.

De leden van de fractie van de PvdA delen uw zorgen en die van de Commissie over de slechte situatie op de zuivelmarkt. Prijzen zijn dramatisch laag en daardoor staan de inkomens van boeren en boerinnen geweldig onder druk. Deze leden van de fractie van de PvdA zijn het eens dat de Commissie doorgaat met de uitvoering van de in de Health Check voorziene jaarlijkse quotumuitbreiding, per bedrijf beoordeeld op milieuraandvoorwaarden.

Ook zien de leden van de fractie van de PvdA het belang van het voortzetten van een gematigd regime van interventies in de markt. De opkoopregelingen leggen een bodem in de markt en de voorraden kunnen verwerkt worden in kalvermelkpoeder.

De leden van de fractie van de PvdA zijn van mening dat een grote Europese campagne voor zuivel een goed antwoord is op de uitval van de vraag. De Landbouwcommissaris heeft de zuivelketen tot september 2009 de tijd gegeven om met goede voorstellen voor een promotiecampagne te komen. Dat is een goede zaak en de leden van de fractie van de PvdA zijn

van mening dat het de Nederlandse zuivelindustrie zou sieren als die hieraan ook een bijdrage levert.

De Commissie stelt voor de schoolmelkregeling uit te breiden met onder producten die deels uit zuivel en deels uit melk bestaan. De leden van de fractie van de PvdA ondersteunen dat, maar vragen zich ook af of voorraden uit interventie aan voedselbanken geleverd kunnen worden. Hoe kijken u en de Commissie hier tegenaan?

De leden van de fractie van de PvdA vinden dat een verruiming van de staatssteunregeling tot 15 000 euro per bedrijf een te generieke maatregel is en zouden graag zien dat mogelijkheden worden bekeken om jonge boeren die hun bedrijfsovername net achter de rug hebben extra steun te geven. Ook willen de leden van de fractie van de PvdA graag weten hoe u van plan bent om te gaan met de mogelijke verdubbeling van «de minimis» staatssteungrens. Wat gaat u doen als andere lidstaten de verruiming invoeren?

Verder vinden de leden van de fractie van de PvdA dat de overheid samen met banken zou moeten kijken hoe het Borgstellingsfonds voor de landbouw gebruik zou kunnen maken van extra mogelijkheden om bedrijven die in de problemen zijn geraakt te kunnen helpen. Wat vindt u van dit idee?

De leden van de fractie van de PvdA zijn van mening dat exportsubsidies een gepasseerd station zijn en niet opnieuw moeten worden ingevoerd.

De leden van de fractie van de SP zijn blij dat de Europese Commissie de crisis in de zuivelmarkt serieus neemt en een onderzoek heeft ingesteld. De resultaten en de daaruit voortvloeiende maatregelen zijn echter teleurstellend. De Health Check, die bedoeld was als een tussentijdse evaluatie en een verkenning van de toekomst, is vervallen tot een blauwdruk waardoor de quota niet meer ter discussie mogen staan. De leden van de fractie van de SP willen erop wijzen dat zij al vanaf de aanvang van de discussie over het loslaten van quota heeft gewaarschuwd voor het effect van overproductie en prijsdaling. Het compleet buiten de discussie stellen van de verruiming en het uiteindelijke loslaten van de melkquota gaat voorbij aan de noodkreet die vanuit de sector zelf komt. U spreekt van een melkproductie die dit jaar gedaald is met 0,9%. Kunt u dit differentiëren naar de verschillende lidstaten? En daarbij specifiek ingaan op de situatie in Nederland?

De leden van de SP fractie vinden het bizar dat, in het streven naar totale liberalisering van het Europese landbouwbeleid, er blijkbaar toch weer interventies en nodig zijn en de overheid toch weer in gaat grijpen door het opkopen van voorraden en het geven van subsidie. Blijkbaar zijn dit soort marketingrepen opeens wel geoorloofd. De voorgestelde maatregelen; het promoten van schoolmelk en dergelijke, zijn sympathiek, maar leiden enkel tot meer productie, wat niet de bedoeling zou moeten zijn. De leden van de SP fractie zouden willen dat u zou inzien dat het allemaal «end of pipe»-maatregelen zijn zolang het systeem dat zich enkel richt op productieverhoging niet ter discussie staat.

Het is bovendien van de gekke dat de Commissie de omschrijving van zuivelproducten aan wil scherpen, zodat die voor 100% op melk zijn gebaseerd. Daarmee komt de ontwikkeling van het gebruik van plantaardige oliën in plaats van melkvet weer in gevaar, die vanuit duurzaamheidperspectief zo hoopvol is.

De leden van de SP fractie verwachten een veel sterker signaal van u wanneer het gaat om de verhoging van exportrestituties. Niet terughoudendheid, maar faliekante afwijzing van deze bescherming van eigen marktten koste van ontwikkelingslanden. Graag uw toezegging op dit punt. Het aanpakken en onderzoeken van de rol van de supermarkten is naar mening van de leden van de SP fractie nog veel te zwak. De leden zouden graag zien dat er een concrete verkenning komt van de mogelijkheden van de (zuivel)sector om zich te verweren tegen de macht van supermarkten.

Concluderend zouden de leden van de fractie van de SP graag zien dat u een veel krachtiger stelling zou innemen wanneer het gaat om de toekomst van de boeren in Nederland, of dat nu de zuivelboeren, de glastuinbouw of andere sectoren zijn.

Wat betreft de presentatie en gedachtewisseling over de situatie op de zuivelmarkt, delen de leden van de VVD fractie de zorgen over de slechte situatie op de zuivelmarkt. Onderschreven wordt uw lijn wat betreft het vast houden van de ingeslagen koers van quotum uitbreiding en beëindiging van de melkquotering in 2015. Een zacht landing dient nog steeds te worden nagestreefd. De leden van de VVD fractie zijn het met u eens dat er terughoudend dient worden omgegaan met voorstellen tot verhoging van exportrestituties. Vervolgens dient er naar de mening van de leden van de VVD fractie zeer zorgvuldig te worden omgegaan, waar het gaat om de thans ontstane interventie voorraden. Dat betekent dat er eerst een goed herstel van de zuivelmarkt dient te zijn alvorens voorraden weer op de markt worden gebracht.

De leden van de VVD fractie steunen u waar het gaat om de nationale verevening bij de melkquotering en zo ook de lijn van het geen voorstander zijn van de «melkkoe slachtpremie» en geen opkooppremie voor kleine quotumhouders. Wat betreft de verruiming van de regels voor de *de minimis* staatssteun delen de leden van de VVD fractie op zich de terughoudendheid van de minister, echter rekening houdend met een *level playingfield* vinden de leden van de VVD fractie dat het niet zo kan zijn dat andere lidstaten wel deze regeling van toepassing verklaren en Nederland niets doet. De vraag is dan ook, bent u bereid met voorstellen te komen om evenals in andere lidstaten te komen met een toepassing in welke vorm dan om zo een eerlijk speelveld voor de Nederlandse boeren te creëren?

De vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de ChristenUnie concentreren zich op dit onderdeel.

Door de Commissie, daarin door u gesteund, wordt strak vastgehouden aan de ingezette hervorming: eerst uitbreiding van het quotum voor een zachte landing, daarna afschaffen van het quotum. Tegelijkertijd wordt er vanwege de bijzonder lage prijzen ingezet op een aantal «lapmiddelen». Aan de ene kant dus inzet op liberalisering, aan de andere kant maatregelen treffen om de marktwerking te verzachten. Bent u het met de leden van de fractie van de ChristenUnie eens dat uit de zorgen die we als samenleving hebben over de slechte situatie op de zuivelmarkt en de verlichtende maatregelen die getroffen worden blijkt dat volledige liberalisering van de zuivelsector niet wenselijk is? Moet er dus niet eerst nagedacht worden over een stevig vangnet, een alternatief voor het bestaande quotum, alvorens het huidige systeem af te schaffen, zoals de ChristenUnie al vaker heeft bepleit?

De leden van de fractie van de ChristenUnie constateren dat de Commissie een pakket aan maatregelen voorstelt, waaruit duidelijk blijkt dat het de Commissie ernst is. De leden van de fractie van de ChristenUnie zijn blij met de inzet, maar hebben wel twijfels bij de voorgestelde maatregelen. Deelt u de indruk van de leden van de fractie van de ChristenUnie dat het veel ad-hoc maatregelen zijn, waar er toch meer structurele maatregelen nodig zijn? Kunt u bijvoorbeeld aangeven wat het effect is van het verlengen van de interventieperiodes voor boter en magere melk op de prijsstabiliteit voor de langere termijn? Is het niet zo dat deze maatregel in feite de periode van «magere jaren» verlengt? De leden van de fractie van de ChristenUnie kunnen zich daarnaast vinden in de terughoudendheid van de minister ten aanzien van de verhoging van de exportrestituties. Wat de leden van de fractie van de ChristenUnie betreft houdt deze terughoudendheid in dat u zich zal verzetten tegen verhoging en verlenging van de exportrestituties. Kunt u dat bevestigen?

Wel op de langere termijn gericht is het voorstel van de Commissie voor onderzoek naar het functioneren van de zuivelketen en de structuur van de nationale zuivelmarkt. Dit onderzoek is zeer gewenst. Wat de leden van de fractie van de ChristenUnie betreft wordt hierin ook onderzocht of het vanuit mededingingsregels gelijkstellen van het belang van de consument aan zo laag mogelijke prijzen, op de lange termijn werkelijk in het voordeel van de consument is, bijv. gelet op kwaliteit en duurzame productie. Ook van belang is dat er duidelijkheid komt over de ruimte die ondernemers hebben om samen te werken, om zo steviger «in de keten» te staan. De leden van de fractie van de ChristenUnie zijn van mening dat schaalvergroting en efficiënter werken, zoals de Commissie in haar rapport voorstelt, te eenzijdig is en onvoldoende effect zal hebben op een versterking van de onderhandelingspositie.

De uitbreiding van het quotum is bedoeld om voor een zachte landing te zorgen van de afschaffing van het quota-systeem. De waarde van de quota zou idealiter moeten inhouden dat de waarde van de quota geleidelijk afbrokkelt tot op 1 april 2015 niet meer dan nul overblijft, zo schrijft de Commissie. Kan de minister aangeven hoe zij dit voor zich ziet voor de Nederlandse situatie, nu blijkt dat quota nog steeds veel waard is, ondanks de quotumuitbreiding? Is quotumuitbreiding wel het juiste middel voor een zachte landing in Nederland, zo vragen de leden van de fractie van de ChristenUnie u?

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de mededeling van de Europese Commissie inzake de situatie op de zuivelmarkt en uw reactie hierop. Zij hebben nog een aantal kritische vragen hierover.

In de huidige crisissituatie is er sprake van overproductie. De vraag naar zuivel(producten) is sterk afgenomen, terwijl het aanbod niet is gedaald. De Europese Commissie geeft aan dat er sprake is van conjuncturele, en niet van structurele, overproductie. De Commissie, en ook u, willen daarom niet tornen aan de geplande uitfasering van de melkquota. Ook het bevriezen van nieuwe uitbreidingen van de quota is niet aan de orde. De leden van de SGP-fractie zijn met name kritisch over het laatste. Het gaat hier om een tijdelijke aanbodbeperking. In principe is het tijdelijk bevriezen van nieuwe quotumuitbreidingen dan toch vergelijkbaar met de huidige interventieregelingen? De leden van de SGP-fractie hebben begrip voor het argument dat een eventuele bevriezing pas per 1 april 2010 geëffectueerd zou kunnen worden. Een andere optie is echter het tijdelijk uit de markt leasen van melkquotum op vrijwillige basis door de Europese Commissie of de lidstaten. De leden van de SGP-fractie zijn benieuwd naar de reactie van de minister. Wat zijn de (on)mogelijkheden voor tijdelijke quotumlease door de overheden?

In aansluiting hierop willen de leden van de SGP-fractie wijzen op de consequenties van de huidige interventieregelingen. Gegeven de uitfasering van het melkquotum, is het verlengen van zowel de interventieperiodes voor boter en magere melkpoeder als de particuliere opslagregeling een goed middel om de druk op de markt te verlichten. De opgeslagen boter en melkpoeder zullen na de crisis weer op de markt komen en dan de prijsvorming negatief beïnvloeden. Nu al zit 2,9% van de jaarlijkse Europese melkproductie in de vorm van boter en melkpoeder in de interventievoorraden. Daarbij komt ook nog de particuliere opslag. Welke consequenties kan het vrijkomen van deze voorraden hebben voor de ontwikkeling van de melkprijzen op de middellange termijn? De Europese Commissie gaat hier in haar analyse niet op in. Is de minister bereid de negatieve consequenties van de interventie- en particuliere opslagregelingen onder de aandacht te brengen? Bent u bereid aan te dringen op het zoveel mogelijk afzetten van deze voorraden buiten de reguliere markt, bijvoorbeeld via de kalvermelkregeling?

Lidstaten mogen leningen tegen marktvoorwaarden verstrekken om melkproducenten met liquiditeitsproblemen te helpen. Bent u bereid hier gebruik van te maken? De leden wijzen hierbij op de aangenomen motie Snijder/Mastwijk (31 700 XIV, nr. 163) waarin de regering verzocht wordt, zo mogelijk in aansluiting op de vigerende Garantie Ondernemingsfinancieringen voor het Mkb, een garantstellingsregeling voor de agrarische sector in te richten. De leden van de SGP-fractie zien meer in een garantstellingsregeling dan in een tijdelijke verruiming van de regels voor de de minimis staatssteun tot 15 000 euro per drie jaar. U stelt zich terecht terughoudend op tegenover deze verruiming. De voorgestelde verruiming biedt teveel ruimte voor afbreuk aan het gewenste gelijke speelveld tussen lidstaten.

De Europese Commissie schat de vooruitzichten voor de situatie van de communautaire zuivelsector op de middellange en lange termijn positief in, omdat het uiteindelijke economische herstel zal leiden tot een toename van de vraag naar zuivel met een hogere toegevoegde waarde. De leden van de SGP-fractie vindt deze redenering te kort door de bocht. De achterliggende analyse ontbreekt. Naast de vraagkant is immers ook de aanbodkant van belang. Wat is de verwachte ontwikkeling van de melkproductie? Het is opmerkelijk dat ondanks de lagere melkprijzen een stijging van de productie geconstateerd wordt in landen buiten de EU, met Nieuw Zeeland en Argentinië op kop. Bij stijging van de melkprijzen zal de melkproductie nog meer stijgen.

De leden van de SGP-fractie maken zich grote zorgen over de margeverdeling in de zuivelketen. Uit de analyse van de Europese Commissie blijkt dat de scherpe daling van de melkprijzen gevolgd is door een zeer beperkte daling van de consumentenprijzen en duidt op het niet doorrekenen van de lagere prijzen aan de consument. De Commissie geeft terecht aan dat dit het aantrekken van de vraag naar zuivel afremt. De geconstateerde vraaguitval voor kwaliteitsproducten als kaas en verse zuivel(producten) als gevolg van de economische crisis laat een zekere prijselasticiteit zien. De leden van deze fractie vragen u daarom niet alleen in te stemmen met het aangekondigde onderzoek naar de efficiëntie en transparantie in de zuivelketen, maar ook aan te dringen op een voortvarende aanpak van de genoemde asymmetrie. De Commissie noemt in haar analyse ondermeer een Europese gedragscode en een permanent Europees systeem voor toezicht op voedselprijzen. Bent u bereid te pleiten voor een voortvarende procedure? De Commissie geeft aan dat ook nationale mededingingsautoriteiten bevoegdheden hebben om potentieel concurrentievervalsende praktijken in ondermeer de zuivelketen te onderzoeken en aan de kaak te stellen. Welke rol zou de NMa kunnen spelen? De Commissie geeft ook aan dat «lidstaten hun eigen statistische diensten kunnen versterken teneinde vollediger gegevens op alle niveaus van de voedingsketen te verzamelen.» Bent u bereid, indien nodig, hier op in te haken? De Commissie adviseert de lidstaten de oprichting van producentenorganisaties in de zuivelsector te stimuleren. Laat de structuur van de Nederlandse zuivelsector deze krachtenbundeling toe? Welke mogelijkheden ziet u hiervoor?

De leden van de fractie van de PvdD zijn ontstemd over het voornemen van de Europese Commissie om de interventieperiodes te verlengen en vragen u om uw inzet hierover te heroverwegen en de verlenging van de interventieperiodes niet te steunen. Op deze manier zal er geen prikkel ontstaan voor boeren om af te stappen van de intensieve veehouderij en zich bijvoorbeeld op andere segmenten en diensten te richten, terwijl dit wel een afname van de productie zou bevorderen, waardoor interventie niet meer nodig zal zijn.

De leden van de fractie van de PvdD zijn blij te lezen dat u de voorstellen voor verhoging van exportrestituties niet zal steunen. Immers, deze restituties leiden tot dumping van zuivelproducten op de wereldmarkt,

waardoor boeren in ontwikkelingslanden geen eerlijke kans krijgen hun eigen producten voor een goede prijs af te zetten. Mede in het licht van de onlangs aangenomen motie Thieme «Bescherming lokale markten in ontwikkelingslanden» (KST132055) waarin wordt opgeroepen om lokale markten in ontwikkelingslanden te beschermen tegen import van gesubsidieerde producten uit westerse landen, vragen de leden van de fractie van de PvdD u zich uitdrukkelijk uit te spreken tegen de voornemens van de Europese Commissie in deze. Bent u hiertoe bereid? De leden van de fractie van de PvdD zijn tevens ontstemd over de voorgenomen maatregel van de Europese Commissie om extra budget uit te trekken voor de promotie van zuivelproducten en vragen u dit voorstel niet te steunen. Zuivelproducten zijn zeer milieubelastende producten en het voornemen om promotie van deze producten extra te financieren staat haaks op de voornemens van Nederland en van de EU om de uitstoot van broeikasgassen te reduceren. Wanneer er een overschot aan melk en andere zuivelproducten ontstaat, is dit niet een gevolg van een te lage consumptie, maar van een te hoge productie. De oplossing bestaat derhalve ook niet uit het vergroten van de vraag door middel van promotie, maar uit het verminderen van het aanbod. Dat de promotie van een milieu- en dieronvriendelijk product, waarvan de gezondheids-«voordelen» ook hevig in twijfel worden getrokken, gebeurt met het geld van belastingbetalers kunnen de leden van de fractie van de PvdD niet begrijpen en zij vragen u om dit voorstel van de Europese Commissie niet te steunen. Ook zijn de leden van de fractie van de PvdD zeer tegen uitbreiding van het assortiment producten dat onder de schoolmelk-regeling valt, met producten bestaande uit zuivel en fruit. Gezien het milieuevervuilende karakter moet de consumptie van dierlijke producten omlaag, niet omhoog. Graag uw reactie.

High Level Group Food Industry

Kort voor het reces heeft de Kamer uit een briefing vernomen wat de High level Group Food Industry doet, en eigenlijk vooral wat het niet doet, te weten aansluiten op het onderzoek naar machtsgebruik en -misbruik in de voedselketen van de Europese Commissie. De leden van de CDA-fractie vragen zich af deze aspecten wel in de High level Group Food Industry worden meegenomen? Verder vragen de leden van de CDA-fractie zich af of de positie van de primaire producenten worden meegenomen? U meldt dat zij met veel belangstelling naar de uitkomsten van deze onderzoeken uitkijkt. En is van mening dat de High Level Group Food Industry een nuttig forum is om ook hier deze resultaten te bespreken. Maar welke acties neemt u zelf, zo vragen de leden van de CDA-fractie zich af.

De leden van de fractie van de SP willen weten of u kunt aangeven wie er deel uitmaken van de High Level Group?

Kunt u ook aangeven of er, behalve naar de concurrentiekracht van de sector, ook gekeken wordt naar de voedselprijsopbouw en bijvoorbeeld de effecten van de verschillende prijzenoorlogen in supermarkten?

Wat betreft de instelling van de High level Group food industry, ondersteunen de leden van de VVD fractie uw mening. Het is goed dat er een uitgebreid onderzoek komt naar de marges in de keten en de wijze waarop er in bepaalde gevallen wordt gestunt met voedsel. Worden inderdaad deze laatste opmerkingen ook meegenomen in het onderzoek?

Nu u ook zitting heeft genomen in de High Level Group Food Industry vragen de leden van de fractie van de PvdD zich af hoe het zit met waarden als dierenwelzijn en duurzaamheid, zoals specifiek ten aanzien van veevoerders. Bent u bereid deze waarden in te brengen als kernwaarden in deze setting?

Handelsnormen pluimveevlees

De leden van de CDA-fractie zijn zeer ingenomen met de inzet ten aanzien uitbreiden van de reikwijdte van de bestaande handelsnormen voor pluimveevlees (tot nu toe alleen vers en bevroren pluimveevlees betreffend) met bereidingen en producten op basis van pluimveevlees. De leden van de CDA-fractie vragen zich af of een zelfde inzet gepleegd kan worden voor andere vlees en in het bijzonder verse viscategorieën.

Transport levende Dieren

De leden van de fractie van de PvdA vinden het een goede zaak dat wordt ingezet op instrumenten om internationaal diertransport beter te kunnen controleren en inspecteren. Met name bij lange afstandtransporten is controle op naleving van dierenwelzijn- en diergezondheidsregelgeving van groot belang. De leden van de fractie van de PvdA vragen zich af wat de laatste ontwikkelingen zijn rond het Centraal Data systeem en of dit systeem ook kan worden ingezet bij controles en inspecties vanuit de herziene verordening.

De leden van de fractie van de SP vragen of u ingaat op het voorstel van de Dierenbescherming met betrekking tot de stahoogte van runderen tijdens transport van 20 cm boven de kop van het rund.

Ten aanzien van het onderwerp transport levende dieren willen de leden van de VVD fractie het volgende opmerken: Er dient een zorgvuldige en uniforme implementatie van de transportverordening door de verschillende lidstaten te zijn, waarbij tevens een uniforme controle en sanctiëring voorop staat.

De leden van de fractie van de ChristenUnie uiten hun waardering voor uw inzet voor een snelle presentatie van de voorstellen voor een herziene transportrichtlijn. Met haar hechten de leden van de fractie van de ChristenUnie er waarde aan dat deze voorstellen snel gepresenteerd worden.

De leden van de fractie van de PvdD zijn verheugd dat u in elk geval erkent dat het vervoeren van dieren over grote afstand risico's inhoudt voor het welzijn van dieren. Teleurstellend echter is dat u daaraan geen consequenties verbindt, zodat de dieren niets met uw zorg geholpen zijn. Zonder gewetensnood staat u immers transport van Nederlandse varkens naar Russische slachthuizen toe, evenals de import van jaarlijks honderdduizenden kalveren op zeer jonge leeftijd voor de kalverhouderij. Gelet op uw erkenning van de risico's voor dierenwelzijn bij transport van dieren over grote afstanden verbaast het de leden van de fractie van de PvdD dat u geen commentaar heeft op de Transportverordening, omdat u niet ingaat op bijvoorbeeld de duur van de diertransporten. Zoals bekend is de inzet van de leden van de fractie van de PvdD dat diertransporten worden beperkt tot een maximum van twee uur. Een beduidend kortere transporttijd dan nu is toegestaan, is een werkelijke verbetering van het dierenwelzijn, en bovendien veel makkelijker te controleren. De leden van de fractie voor de PvdD roepen u dan ook op om in EU-verband vooral te pleiten voor een maximale reistijd voor diertransporten tot een maximum van twee uur.

Graag uw reactie hierop.

Diervoedermarkt

De leden van de CDA-fractie onderschrijven de noodzaak om te komen tot

een spoedige en werkbare oplossing voor de Europese nultolerantie voor niet-toegelaten ggo's.

Ten aanzien van de situatie op de diervoedermarkt, een onderwerp waarover de commissie informatie zal verstrekken, willen de leden van de VVD fractie het volgende opmerken; zij willen in herinnering roepen dat de fractie al herhaaldelijk heeft aangegeven dat de nultolerantie van tafel moet en wel zo snel mogelijk. Meerdere redenen zijn daar reeds in eerdere debatten ook voor aangegeven. De leden van de VVD fractie hopen dan ook dat u voorvarend inzet op dit dossier.

Met betrekking tot de diervoedermarkt en nultolerantie ggo's merken deze leden het volgende op.

De leden van de fractie van de ChristenUnie wachten net als u met belangstelling de voorstellen van de Commissie af. De leden verzoeken u haar standpunt ten aanzien van nultolerantie van ggo's in diervoeders allereerst met de Kamer te bespreken alvorens zij haar standpunt over voorstellen van de Commissie op dit punt in de Raad bespreekt.

De situatie op de diervoedermarkt is de laatste tijd veel in de media. Vanuit allerlei hoeken wordt er gedaan alsof de dieren in de EU honger zullen lijden als de nul-tolerantie van illegale ggo's niet wordt opgeheven. De leden van de fractie van de PvdD willen benadrukken dat dit onzinnige argumenten zijn. Ten eerste, wanneer import van voldoende voer voor al die dieren in de EU moeilijk wordt, is het wellicht het makkelijkste om de veestapel flink te doen krimpen. Ten tweede is het ook niet waar. Zowel Argentinië als Brazilië, naast gelukkig nog een heleboel landen die geen gentech telen, telen op dit moment geen gentechgewassen die niet zijn toegelaten in de EU. De import van soja vanuit deze gebieden loopt dan ook geen gevaar. Deze discussie is slechts een lobby richting de EU en haar lidstaten om gentechgewassen toe te laten op de Europese markt. Deze lobby lijkt nu zelfs succes te boeken. De leden van de fractie van de PvdD vragen u met nadruk om deze lobby en de voorstellen om de nul-tolerantie op te heffen niet te steunen. Hier hebben de leden van de fractie van de PvdD een aantal redenen voor, hieronder de belangrijkste:

- Gentechgewassen zijn niet duurzaam. Er wordt veel en steeds meer gebruik gemaakt van giftige herbiciden, onkruiden en plaagdieren worden resistent tegen de betreffende herbiciden en tegen insecticiden die de plant aanmaakt, de effecten van Bt-gewassen op het bodemleven zijn niet bekend en wellicht, ook volgens vooraanstaande wetenschappers wél schadelijk, opbrengsten verminderen, ontbossing verloopt sneller en monoculturen worden gefaciliteerd.
- Bescherming van inheemse planten: wanneer illegale varianten van ggo's de EU binnenkomen, is de verspreiding van deze gentech variant praktisch niet meer te voorkomen. Europa is de genetische bron van een aantal belangrijke gewassen zoals koolzaad en populier. Wanneer deze genenbank besmet wordt met gentech is hier niet meer op terug te vallen bij bijvoorbeeld ernstige plagen en ziektes in de commerciële gewassen. Dit is een ernstige bedreiging van de biodiversiteit en van de voedselzekerheid – mondiaal.
- Wanneer de nul-tolerantie wordt opgeheven, zullen veel nieuwe, niet getoetste gewassen hun intrede maken in de EU. Het gaat dan vaak om herbicideresistente gewassen, die vaak bestand zijn tegen bestrijdingsmiddelen die zo gevaarlijk zijn voor natuur, mens en milieu door bijvoorbeeld een hormoonversturende of kankerverwekkende werking, dat we ze al van plan zijn te verbieden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan LibertyLink-gewassen. Als die gewassen eenmaal hun intrede hebben gedaan, is deze introductie onomkeerbaar. Dit gaat derhalve ten koste van allerlei moeizame stappen die in de EU op milieugebied genomen worden.

- Prijsopstuwende effecten van andere ontwikkelingen worden niet meegenomen in de lobby over het opheffen van nul-tolerantie. Een voorbeeld van deze externe ontwikkelingen, die de prijs van ruwe grondstoffen flink opstuwt, is de vraag naar biobrandstoffen. Een ander voorbeeld is de toenemende consumptie wereldwijd, en zeker de toename van consumptie van dierlijke eiwitten in landen zoals China en India. Dit vinden de leden van de fractie van de PvdD een verontrustende ontwikkeling. Het in de perken houden van de aanvoer van diervoeders kan in dit licht gezien worden als een begin van een transitie naar plantaardige eiwitten, wereldwijd.
 - Gentechgewassen zijn bovendien vaak gevoelig voor droogte en andere klimatologische onregelmatigheden en dus niet een verstandige keuze in deze tijden van klimaatverandering.
 - Dat er zo massaal import nodig is van veevoer vanuit andere werelddelen is een duidelijk symptoom van een ziek voedselproductie-systeem. Dit is niet op te lossen door de nul-tolerantie op te heffen, maar slechts door de bio-industrie af te schaffen en zelf in de EU veevoer te verbouwen -dit zou als bijkomend voordeel de natuurlijke kringlopen herstellen.
- Graag uw reactie hierop.

Informele Landbouw- en Visserijraad 14 en 15 september 2009

De leden van de CDA-fractie zijn verheugd met uw inzet op het hoger op de agenda plaatsen van landbouw en klimaat. Kunt u uiteenzetten of de covergisting en met name ook de problematiek waarmee deze bedrijven te maken krijgen, denk aan vergunningverlening, dynamische witte lijst, gebrek aan passende subsidieregelingen e.d., aandacht krijgen in het genoemde traject? De leden van de CDA-fractie missen deze vorm van verduurzaming bij de genoemde (*key areas*). Graag uw reactie.

De leden van de fractie van de PvdD zijn verheugd met de inzet van Zweden om de rol van de landbouw bij de klimaatproblematiek verder uit te werken, om te komen tot een succesvolle klimaatconferentie eind 2009 in Kopenhagen. U ondersteunt deze inzet, en u heeft tijdens uw voorzitterschap van de Conference on Sustainable Development ook bepleit het onderwerp «landbouw en klimaat» hoger op de agenda te zetten. De invulling van dit pleidooi is echter nog steeds niet duidelijk. Gaan wij landbouw als oplossing zien door in elk geval de randvoorwaarde te stellen dat landbouw geen onacceptabele schade mag aanrichten en klimaatverandering teweeg mag brengen, of gaan wij kleine stukjes schade afschrappen en pleistertjes plakken?

U heeft aangegeven dat duurzame landbouw, veehouderijpraktijken en duurzame biobrandstoffen een belangrijke rol spelen in de klimaataanpak. De leden van de fractie van de PvdD denken dat u daarmee op de verkeerde lijn zit. Landbouw kan een oplossing zijn en moet absoluut een grote rol hebben in de klimaatonderhandelingen, maar we moeten bij het begin beginnen. De landbouw veroorzaakt grote problemen voor het klimaat, omdat het gaat om 30% van de uitstoot van de mondiale broeikasgassen. Dan moet je er eerst voor zorgen dat je die schade niet toebrengt, en de landbouw op een andere manier inricht. Dus eerst de nodige stappen zetten in mitigatie van de broeikasgassen uit de landbouw. Zowel de directe broeikasgassen die vrij komen bij veeteelt, zoals methaan, als de indirect vrijkomende broeikasgassen, zoals CO₂ die vrijkomt bij het kappen van bossen voor de productie van veevoer en bij het vervoeren ervan, moeten hierbij aangepakt worden.

De leden van de fractie van de PvdD zouden graag zien dat u Zweden de nodige ondersteuning biedt voor de prioriteiten op dit gebied. Zweden gaat gelukkig al verder en heeft gezegd dat wij klimaatvriendelijke voedselkeuzes moeten maken. Zweden heeft richtlijnen gestuurd aan de

lidstaten, waarin onder andere de expliciete aanbeveling staat om minder vlees te eten, gezien de klimaatbelasting van deze dierlijke producten. Zweden heeft gevraagd om hierop te reageren. De leden van de fractie van de PvdD hebben de Nederlandse reactie en aanvullingen hierop nog niet gezien, dat is teleurstellend. Laten wij de richtlijnen voortvarend oppakken in het licht van de klimaatonderhandelingen in Kopenhagen. Gezien uw uitspraak dat landbouw een deel van de oplossing kan zijn, zouden de leden van de fractie van de PvdD graag zien dat u de richtlijnen tijdens de landbouwraden expliciet omarmt en Zweden steunt bij die noodzakelijke doelen, om tot een goed akkoord te komen, waarin landbouw geen veroorzaker meer is, maar inderdaad een oplossing van de problemen. Graag uw reactie hierop.

Overig

Een ander punt waar de leden van de SGP-fractie dringend de aandacht voor willen vragen is de crisis in de glastuinbouw. Ongeveer twee maanden geleden is een tweetal moties aangenomen waarin de regering gevraagd wordt uiterlijk 1 september 2009 een garantstellingsregeling te openen voor bedrijven in de glastuinbouw die met liquiditeitsproblemen te kampen hebben, al of niet in aansluiting op de vigerende Garantie Ondernemingsfinancieringen voor het Mkb (31 700 XIV, nr. 163 en 167). Deze deadline is inmiddels verstreken. De leden van de SGP-fractie zijn daarom benieuwd naar de stand van zaken. Hoever is de Europese Commissie met het toetsen van de regeling aan de normen voor staatssteun? Bent u bereid de garantstellingsregeling op de kortst mogelijke termijn te effectueren en de reactie vanuit Brussel niet af te wachten, zoals ook Frankrijk heeft gedaan? Haast is geboden, omdat voor de seizoensmatige teelten de aanloop naar het nieuwe seizoen is begonnen. Hiervoor moeten grote bestellingen geplaatst worden. Het is echter de vraag of banken over de brug willen komen in geval van (tijdelijke) liquiditeitsproblemen.

Tenslotte vragen de leden van de SGP-fractie of u bereid bent is bij Eurocommissaris Borg aan te dringen op het openbaar maken van het advies van ICES inzake het Nederlandse aalbeheerplan. Het advies ligt aan de basis van een ingrijpende beslissing voor de betrokken Nederlandse beroepsvissers. Dan mag van de zijde van de Europese Commissie en de minister openheid van zaken verwacht worden.